

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Janem Peroutkou ve věci

žalobce: **M. B.**
bytem X
zastoupen obecnou zmocněnkyní Mgr. L. B.
bytem X
proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 1. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 17. 1. 2023, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalované

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

(dále jen „napadené rozhodnutí“) [pozn. soudu – z obsahu správního spisu je na první pohled zřejmé, že napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 17. 1. 2024, nikoli dne 17. 1. 2023, přičemž soud nemá informace o tom, že by žalovaná vydala opravné rozhodnutí. Jelikož účelem data vydání rozhodnutí a čísla jednacího rozhodnutí orgánů veřejné správy je tyto správní akty identifikovat, soud v záhlaví a výroku tohoto rozsudku ponechal nesprávné datum 17. 1. 2023, ačkoli je zjevné, že napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 17. 1. 2024], jímž žalovaná zamítla jeho námitky a potvrdila své rozhodnutí ze dne 29. 9. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná podle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, přiznala žalobci od 10. 8. 2023 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení X (dále jen „OSSZ“) ze dne 6. 9. 2023 poklesla jeho pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 35 %.

Obsah žaloby, vyjádření žalované a průběh jednání soudu

2. Žalobce v žalobě uvedl, že jeho zdravotní stav byl zjištěn nedostatečně. Žalobce v roce 1998 prodělal těžkou herpetickou meningoencefalitidu se závažným průběhem, v důsledku čehož se u něho rozvinuly psychické potíže. V roce 2023 podstoupil neurologické vyšetření včetně magnetické rezonance, jež prokázala těžké pozánětlivé změny levé hemisféry. Podle tohoto neurologického vyšetření: „*Stav po proběhlé herpetické meningoencefalitis temporálně vlevo 2/1998 s přetrvávajícím organickým psychosyndromem s poruchou osobnosti, kognitivních funkcí a zvýšenou impulzivitou. Z neurologického hlediska lze stav považovat za neměnný bez možnosti zlepšování.*“ Při psychiatrickém vyšetření byla zjištěna organická porucha osobnosti. Ta se projevuje mj. tím, že žalobce se není schopen samostatně a odpovědně postarat o své psychické i fyzické zdraví. Není schopen samostatně docházet na lékařské kontroly a neuvědomuje si vážnost svého zdravotního stavu. Na svou situaci nemá náhled. Veškerá lékařská vyšetření jsou iniciována rodinou. Z toho má podle žalobce plynout, že není a do budoucna ani nebude schopen se plnohodnotně starat o své zdraví. Na to poukazuje i zpráva z psychiatrické ambulance ze dne 29. 5. 2023. V ní totiž psychiatr uvedl, že žalobce neudrží linii pohovoru, je impulzivní, má kolísavou náladu, je aktivně depresivní a má sebevražedné sklony. Jeho osobnost je organicky změněná a kognitivně oslabená. Trpí poruchou soustředění. V závěrečném zhodnocení psychiatr dodal, že se jedná o změny po organickém poškození mozku, léčba je pouze symptomatická, přičemž funkční poškození je trvalé a masivní.
3. Podle žalobce popsané skutečnosti související s jeho psychickým stavem jakožto důsledkem prodělané herpetické meningoencefalitidy odporují poklesu pracovní schopnosti o pouhých 35 %. Zpráva z psychiatrie ze dne 24. 1. 2024 dospěla k závěru, že žalobcovo kognitivní a intelektový deficit způsobený organickým poškozením mozku dosahuje rozsahu, že žalobcovo pracovní zařazení je prakticky nemožné. Žalobcův zdravotní stav se navíc bude dále zhoršovat. Vzhledem k nemožnosti kauzální léčby je žalobce zcela odkázán na péči rodiny i ve věcech každodenního života. Je tak evidentní, že žalobce není schopen se opětovně zařadit do pracovního procesu. To ostatně byl i důvod k tomu, aby byl iniciován přezkum žalobcovy svéprávnosti.
4. Žalobce uzavřel, že posudky vypracované ve správním řízení se s výše popsanými skutečnostmi a závěry podloženými lékařskými zprávami nedostatečně vypořádaly. Nejsou tudíž úplné a přesvědčivé. Žalobce má za to, že je invalidní ve třetím stupni invalidity, nejméně však ve druhém stupni invalidity.

5. Žalovaná ve *vyjádření k žalobě* uvedla, že žalobcovy námitky jsou nedůvodné. Posudková lékařka vycházela ze všech předložených lékařských zpráv a dospěla k závěru, že v žalobcově případě se jedná jen o invaliditu prvního stupně. Pro přiznání vyššího stupně invalidity nebyla podle žalované splněna posudková kritéria. Pokud žalobce poukazoval na psychiatrické zprávy, z nichž dovozoval, že jeho pracovní zařazení prakticky není možné, není tento podklad relevantní. Závěry ohledně negativního dopadu funkčního deficitu do profesní sféry jedince totiž smí činit jen posudkový lékař. Navíc se jedná o lékařskou zprávu, která byla vydána až po dni vydání napadeného rozhodnutí.
6. Při jednání dne 17. 9. 2024 žalobce odkázal na žalobu. V řízení před žalovanou nebyla dostatečně prostudována doložená dokumentace (např. psychiatrické nálezy). Závěr o tom, že žalobce je invalidní ve třetím stupni podporuje i znalecký posudek vypracovaný pro účely posuzování žalobcovy svéprávnosti. Žalovaná se z jednání omluvila.
7. Soud při jednání provedl důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) v Praze ze dne 7. 8. 2024, jehož obsah rekapituluje níže. Soud neprováděl důkazy lékařskými zprávami, jež žalobce přiložil k žalobě, posudky o invaliditě ze dne 6. 9. 2023 a 4. 1. 2024, prvostupňovým a napadeným rozhodnutím. Jednalo se totiž o listiny (kromě lékařských zpráv vydaných až po vydání napadeného rozhodnutí – neurologický nález ze dne 23. 1. 2024 a psychiatrický nález ze dne 24. 1. 2024) obsažené ve správním spise a správním spisem se dokazování neprovádí (srov. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Z uvedeného důvodu by tedy jejich provedení k důkazu při jednání bylo nadbytečné. Současně soud předal soudní spis, správní spis a zdravotnickou dokumentaci OSSZ posudkové komisi k využití při zpracování posudku, neboť sám není nadán příslušnou odborností k tomu, aby z lékařských zpráv stran zjišťování skutkového stavu cokoli dovozoval. Z obsahu posudku je zřejmé, že posudková komise žalobcem doložené lékařské zprávy při vypracování posudku zohlednila včetně těch k žalobě nově doložených (neurologický nález ze dne 23. 1. 2024 a psychiatrický nález ze dne 24. 1. 2024).

Skutečnosti vyplývající ze správního spisu

8. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce požádal dne 12. 6. 2023 o invalidní důchod. Posudkový lékař OSSZ v posudku ze dne 6. 9. 2023 na základě doložených odborných nálezů a profesního dotazníku ze dne 21. 6. 2023 dospěl k závěru, že u žalobce jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V. (organické a symptomatické duševní poruchy), položky 1c (středně těžké postižení, středně těžké postižení myšlení, zřetelný odklon od normy při výkonu některých aktivit a rolí) podle přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Pro toto postižení stanovil míru poklesu pracovní schopnosti o 35 %.
9. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky. V posudku posudkový lékař podle žalobce nesprávně vycházel z toho, že žalobce nadužíval alkohol až do března roku 2023, přestože od roku 2005 abstínuje. Posudkový lékař tedy nesprávně při posuzování žalobcovo invalidity přihlížel k přitěžujícímu faktoru. Snížení pracovní schopnosti žalobce shledává výlučně v prodělání herpetické meningoencefalitidy, která nenávratně poškodila funkčnost jeho mozku. Přetrvávají u něho psychické obtíže bránícímu mu vykonávat

nejenom běžné každodenní úkony, ale i komunikaci s úřady, protože nerozumí souvislostem prováděných rozhodnutí. Na nové prostředí a nové úkoly v zaměstnání není schopen se adekvátně adaptovat, má potíže se soustředěním i pamětí. Při sebemenší stresové situaci nezvládá agresivní projevy. Je výbušný a má značně kolísavou náladu. Jelikož žalobce v roce 1998 prodělal těžkou herpetickou meningoencefalitidu, byla v roce 2023 provedena magnetická rezonance žalobcova mozku. V rámci tohoto vyšetření byly zjištěny rozsáhlé změny levé hemisféry. Následkem prodělané herpetické meningoencefalitidy byly rovněž pozorovány změny v chování, které nejenže přetrvávají dodnes, ale postupně se zhoršují. Na doporučení psychiatra byl žalobce ve dnech 2. 5. 2023 až 9. 5. 2023 hospitalizován. Při této hospitalizaci byl žalobce vyšetřen psychologem a byla u něho zjištěna organická porucha osobnosti. Psychiatr k němu uvedl, že neudrží linii pohovorů, je impulzivní a má kolísavou náladu. Je aktivně depresivní a má opakované sebevražedné sklony. Jeho osobnost je organicky změněná, je kognitivně oslaben a trpí poruchami soustředění. V rámci závěrečného zhodnocení psychiatr uvedl, že změny po organickém poškození mozku jsou trvalé a masivní. Lze léčit jen symptomy.

10. Posudková lékařka žalované v posudku ze dne 4. 1. 2024 vycházela z podkladů, jež měl k dispozici posudkový lékař, a zohlednila i řadu dalších odborných nálezů žalobcem nově doložených. Lékařka žalované potvrdila závěr posudkového lékaře OSSZ jak z hlediska rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, tak z hlediska jejího podřazení pod příslušnou položku přílohy vyhlášky o posuzování invalidity. Podle posudkové lékařky nebylo namístě žalobcův zdravotní stav hodnotit podle kapitoly V., položky 1e přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, protože v žalobcově případě nebyla zjištěna těžká porucha myšlení. Nenastala ani skutečnost, že by rezervní a kompenzační mechanismy mozku byly vyčerpány či že by se jednalo o krizový stupeň poruchy. Psychologické vyšetření z května 2023 neodůvodňuje zařazení žalobcova zdravotního stavu pod položku 1e. Na rozdíl od posudkového lékaře OSSZ zhodnotila, že žalobcův zdravotní stav je trvalý.
11. Na základě tohoto posudku žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla žalobcovy námitky a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. V odůvodnění odcitovala posudkové závěry s tím, že v důsledku zjištěného poklesu pracovní schopnosti jen o 35 %, nejsou splněny podmínky pro vznik nároku na invalidní důchod pro invaliditu druhé či třetího stupně.

Posouzení žaloby

12. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Žaloba je tedy věcně projednatelná. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
13. Soud s ohledem na žalobcovu argumentaci provedl důkaz posudkem posudkové komise MPSV v Praze ze dne 7. 8. 2024, který si za účelem posouzení žaloby vyžádal. Členkou posudkové komise byla i odborná lékařka z oboru psychiatrie, která žalobce při jednání komise (jemuž byl žalobce osobně přítomen) vyšetřila. Posudková komise po prostudování spisové dokumentace žalované a OSSZ, soudního spisu, zdravotní dokumentace, znaleckého posudku ze dne 8. 7. 2024 zpracovaného pro účely řízení o omezení žalobcovy svéprávnosti a na základě provedeného vyšetření uzavřela, že žalobce byl k datu vydání napadeného

rozhodnutí invalidní ve třetím stupni. Pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu činil 70 %. Datum vzniku invalidity stanovila ke dni 21. 5. 2023.

14. Posudková komise žalobce posuzovala z hlediska profesního jako pracovníka ostrahy. Po zhodnocení žalobcovy diagnózy posudková komise vycházela z toho, že žalobce trpí organickou duševní poruchou narušující více duševních funkcí s tím, že dominuje velmi těžká organická porucha osobnosti. V roce 1998 žalobce prodělal těžkou herpetickou meningoencefalitidu. Žalobce též opakovaně absolvoval léčbu pro syndrom závislosti na alkoholu, přičemž od roku 2004 abstínuje.
15. V posudkovém zhodnocení posudková komise uvedla, že žalobce v únoru 1998 prodělal těžký virový zánět mozku a mozkových blan. V důsledku prodělaného onemocnění došlo k organickému poškození mozku, povahovým změnám a narušení kognitivních funkcí. V letech 2001 až 2004 byl žalobce opakovaně léčen pro syndrom závislosti na alkoholu. Léčba byla nakonec úspěšná, neboť žalobce od roku 2004 dlouhodobě abstínuje. Již po prodělaném zánětu mozku došlo k organickému poškození mozku, povahovým změnám a narušení poznávacích funkcí. Poškození mozku dále zřejmě prohloubilo i škodlivé nadužívání alkoholu. V průběhu doby se žalobcův duševní stav postupně zhoršoval, avšak žalobce po opakované protialkoholní léčbě zvládl dlouhodobě abstinovat a byl schopen soustavně pracovat až do roku 2022. Na psychiatrii ani na neurologii nedocházel. Podrobně byl vyšetřen až v roce 2023 pro stupňování projevů impulzivity a agresivity a selhání v zaměstnání. V rámci diagnosticko-stabilizační hospitalizace bylo provedeno psychologické vyšetření dne 9. 5. 2023 se zaměřením na kognici a osobnostní struktury.
16. Z tohoto vyšetření to plyne, že u žalobce byl zjištěn deficit exekutivních funkcí (poznávacích procesů, které zahrnují schopnost člověka organizovat své myšlenky a činnosti, stanovovat priority, efektivně hospodařit s časem a rozhodovat se). Byla též zjištěna snížená frustrační tolerance (tedy významně snížená míra odolnosti vůči stresu, zátěžím, neúspěchům, zklamáním, uspokojení potřeb a vystupňovaná impulzivita), poruchy chování a pouze částečným náhledem na neadekvátnost svých projevů. Přítomny byly i úzkostně depresivní příznaky. Žalobce podle psychologického vyšetření trpí významně sníženou frustrační tolerancí, poruchou exekutivních funkcí a impulzivitou s poruchami chování. Až toto psychologické vyšetření prokázalo organickou poruchu osobnosti s výraznou změnou původních vzorů chování týkajících se emoční složky osobnosti, uspokojování jeho potřeb a motivační struktury.
17. Následně organickou poruchu osobnosti potvrdily i nálezy psychiatra, kterým byl žalobce od května 2023 opakovaně vyšetřován. Při psychiatrických kontrolách byla jeho nálada a pozornost kolísavá, byla patrná zjevná změna osobnosti, impulzivita, narušená schopnost jednat cílevědomě a uvědoměle, nedostatek pevné vůle a nedostatečná motivace k činnosti. Byl sice orientován místem, avšak orientace v čase byla pouze hrubá. Neudržela linii hovoru, v odpovědích se objevovaly smyšlenky (zkreslování vzpomínek souvisejících s poruchou paměti).
18. Závažnou organickou duševní poruchu zjistil i soudní znalec při vypracovávání znaleckého posudku v souvislosti s posuzováním žalobcovy svéprávnosti. V případě žalobce dominuje výrazná emoční labilita, nestabilita nálad, nízká frustrační tolerance, zřetelná tendence jednat neočekávaně a bez uvážení následků. Myšlení měl žalobce zkreslené, nevýpravné, jednoduché a ulpívavé. Racionální složka byla potlačena a intelektové funkce hluboce

subnormální. Jeho pozornost kolísala. Organická porucha mozku ovlivňovala rozumové, kognitivní a motivačně funkce (rozhodovat se, vyjadřovat se, uspokojovat své potřeby, kontrolovat své chování a jednání, podléhal ovlivňování či zneužívání cizí osobou). Soudní znalec též zjistil emoční a afektivní nestabilitu, kognitivní poruchu a změnu v jádru osobnosti. V běžném životě se porucha projevovala nesoustředěním, poruchami paměti, neschopností navazovat a udržovat hlubší sociální kontakty a velmi častou psychickou labilitou s častými verbálními útoky na své okolí. Žalobce byl bez celkového náhledu na svou životní situaci a perspektivu.

19. Velmi těžká porucha osobnosti byla zjištěna i při jednání posudkové komise při vyšetření žalobce psychiatrickou. Žalobce sice spolupracoval, na otázky odpovídal, ale po stránce věcné byly odpovědi chudé a jeho tvrzení neodpovídala realitě. Kontakt byl sice ochotný, ale nekvalitní. Myšlení bylo sice souvislé, ale nebylo logické. Byly přítomné mezery v paměti, které doplňoval konfabulacemi. Kontakt s realitou byl zásadně narušen. Žalobce sice přiznával projevy zlosti, vzteku, náhlou verbální agresivitu vůči osobám či brachiální agresivitu vůči věcem na banální podněty, avšak bagatelizoval je. Časem byl orientován jen nepřesně, situací pouze velmi hrubě. Ztratil zájmy i běžné sociální dovednosti.
20. Posudková komise uzavřela, že u žalobce byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je duševní porucha v důsledku organického poškození mozku s dominující trvalou těžkou organickou poruchou osobnosti a poruchou kognitivních funkcí. Zdravotní postižení odpovídalo kapitole V., položce 1e přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, přičemž posudková komise zvolila dolní hranici rozmezí tak, že žalobcova pracovní schopnosti poklesla o 70 %.
21. Relevantní právní úpravu posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod obsahuje § 39 zákona o důchodovém pojištění. Upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně. A konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně.
22. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod závisí především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje MPSV, pokud se napadené rozhodnutí zakládá na posudku žalované; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle běžných zásad dokazování v soudním řízení správním (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). S ohledem na jeho mimořádný význam bývá tento posudek rozhodujícím důkazem, pokud z hlediska své úplnosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku mohly zpochybňovat (srov. např. rozsudky NSS ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, či ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20).
23. Požadavek (test) úplnosti a přesvědčivosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítal, a musí posudkové závěry náležitě odůvodnit (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2015, č. j. 9 Ads 253/2014-52). Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav byl komplexně

posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity), přičemž jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy posudková komise hodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení se podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.

24. Soud konstatuje, že posudková komise při vypracování posudku vycházela ze vši dostupné zdravotnické dokumentace a při svém jednání přeshetřila žalobcův zdravotní stav odbornou lékařkou. Komise hodnotila žalobce zdravotní stav komplexně. V posudku byl popsán žalobcův zdravotní stav a zdravotní postižení, která byly příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Je patrné, které zdravotní postižení posudková komise určila za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ve smyslu § 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity (duševní porucha v důsledku organického poškození mozku s dominující trvalou těžkou organickou poruchou osobnosti a poruchou kognitivních funkcí). Posudkové zhodnocení poskytuje dostatečnou oporu pro následně zvolenou položku podle přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity – posudková komise zdůraznila zejména psychologické vyšetření proběhlé dne 9. 5. 2023 a zpracované dne 21. 5. 2023, jež podpořily též závěry z odborných psychiatrických vyšetření, znaleckého posudku zpracovaného pro účely posuzování žalobcovy svéprávnosti a vlastního psychiatrického vyšetření. Posudek je tak dostatečně přesvědčivý. Účastníci řízení ostatně závěry posudku, ať již jde o stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, relevance ostatních zdravotních postižení, celkové míry poklesu pracovní schopnosti nebo data vzniku invalidity nijak nezpochybnili.
25. Soud hodnotil přesvědčivost a úplnost posudku posudkové komise MPSV i ve vztahu k dalším podkladům, z nichž žalovaná vycházela, přičemž se výslovně vyjádřila i k tomu, proč se odchýlila od závěrů posudkových lékařů OSSZ a žalované. Žalobcovo zdravotní postižení – organickou duševní poruchu považuje za zvlášť těžké postižení. Podle posudkové komise totiž bylo postiženo více duševních funkcí a dominuje velmi těžká porucha osobnosti se závažnými poruchami chování. Žalobce si sice je vědom neadekvátnosti chování, avšak své emoční stavy nezvládá kontrolovat, pracovat se svými pocity a ovládat je. Své chování bagatelizuje. Porucha negativně ovlivňuje žalobcovy rozumové a motivačně volní funkce. *Ve svém důsledku vede žalobcova porucha k zjevnému selhávání ve všech rolích* (v oblastech ekonomického a sociálního života i širší sebeobsluze), což odpovídá posudkovému kritériu uvedenému v kapitole V., položce 1e – „*odklon od normy při výkonu všech aktivit a rolí*“. Má sníženou schopnost adekvátně racionálně nakládat s finančními prostředky, není schopen právně jednat a není též schopen se odpovědně starat o své zdraví. Není schopen si

zapamatovat a řádně provádět zadané úkoly, efektivně plánovat svoji činnost a snášet stresovou zátěž i na nízko kvalifikovaných pozicích. Podle posudkové komise tedy žalobce není schopen systematického výdělečného pracovního zařazení ani za ulehčených podmínek.

26. Pokud jde o datum vzniku invalidity, posudková komise stanovila vznik invalidity od psychologického vyšetření proběhlého dne 9. 5. 2023, kdy byla jednoznačně prokázána organická duševní porucha, která neumožňovala žalobci vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Již před tímto datem sice organická porucha osobnosti byla u žalobce přítomna, avšak nebylo zřejmé, jak závažné je žalobcovo postižení. To totiž žádný odborným nálezem nebylo objektivizováno, protože žalobce nebyl od roku 2004 vyšetřen psychiatrem či psychologem. Žalobce podle posudkové komise v zaměstnání selhal až v roce 2022, přičemž do té doby byl schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Lze proto předpokládat, že organické poškození mozku do této doby nebylo důvodem pro uznání invalidity. Vyšetření v roce 2023 byla realizována právě pro zhoršení žalobcova duševního stavu (zejména v oblasti chování), což svědčí o tom, že teprve v tu dobu došlo k okolnostem odůvodňující přiznání invalidity. V neurologických nálezech v březnu 2023 a lednu 2021 je sice patrná organická porucha osobnosti (a občasné neadekvátní reakce), avšak objektivní topický neurologický nález byl v normě (nález na mozkových nervech). Žalobce stál a chodil stabilně, samostatně a bez opěrných pomůcek. Tyto závěry pak považuje soud za přesvědčivé a přiléhavé.
27. Soud proto vyšel ze závěrů posudkové komise a v návaznosti na ně uzavřel, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť vychází z nesprávně zjištěného skutkového stavu.

Závěr a náklady řízení

28. S ohledem na výše uvedené soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) a zároveň je povinna mezi podklady svého rozhodnutí zařadit i posudek posudkové komise MPSV v Praze ze dne 7. 8. 2024, jakož i lékařské zprávy, o které se posudek opírá (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).
29. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalobce vznik nákladů souvisejících s řízením před soudem netvrdil, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Nejvyšší správní soud však kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 17. září 2024

JUDr. Jan Peroutka, v. r.
samosoudce